

Vergaderjaar 2007–2008

23 490

Ontwerpbesluiten Unie-Verdrag

Nr. 511

**BRIEF VAN DE MINISTERS VAN JUSTITIE EN VAN BINNEN-
LANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES EN DE STAATS-
SECRETARIS VAN JUSTITIE**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 juni 2008

Hierbij bieden wij u aan informatie over de agenda voor de informele
bijeenkomst van de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken van
de lidstaten van de EU, die zal plaatsvinden op 7 en 8 juli a.s. te Cannes.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
G. ter Horst

De staatssecretaris van Justitie,
N. Albayrak

GEANNOTEEERDE AGENDA VOOR DE INFORMELE BIJENKOMST VAN DE MINISTERS VAN JUSTITIE EN VAN BINNENLANDSE ZAKEN, 7 EN 8 JULI 2008 TE CANNES

1. De toekomst van de Europese veiligheidsarchitectuur

Tijdens deze informele bijeenkomst van de JBZ-Raad zullen de ministers spreken over de structurering van het overleg over de interne veiligheid in de EU voor de toekomst, na inwerkingtreding van het verdrag van Lissabon. Ingevolge het verdrag van Lissabon (artikel 61 D) wordt er een permanent comité opgericht voor de coördinatie en de operationele samenwerking op het gebied van de binnenlandse veiligheid (COSI). Dit comité dat onder de Raad ressorteert, kan de coördinatie van het optreden van de bevoegde autoriteiten van de lidstaten bevorderen. In het verdrag van Lissabon wordt geen melding meer gemaakt van het bestaande comité van artikel 36 (CATS) dat een wetgevende taak heeft op het gebied van interne veiligheid.

De discussie tijdens deze informele bijeenkomst zal zich mogelijk toespitsen op het mandaat van dit nieuwe comité voor de binnenlandse veiligheid. Nederland stelt zich op het standpunt dat COSI een breed mandaat moet hebben. COSI dient te worden belast met de coördinatie van zowel de politieke en justitiële samenwerking in strafzaken als crisisbeheersing, terrorismebestrijding en grensbewaking, evenals de afstemming tussen die verschillende beleidsterreinen. Het comité moet een schakel vormen tussen de Raad en de uitvoering en dient geen zelfstandige operationele of wetgevende taken te hebben. In dat kader is het van belang om deze wetgevende werkzaamheden wel goed te beleggen in de Raadsstructuur onder de coördinerende rol van het comité van Permanente Vertegenwoordigers. De Commissie en andere organen en instanties van de Unie, zoals Europol, SitCen, Eurojust en Frontex moeten bij de werkzaamheden van COSI worden betrokken.

2. Civiele bescherming

Tijdens een bijeenkomst voor de ministers van Binnenlandse Zaken zal een discussie worden gevoerd over de toekomst van de Europese civiele bescherming. De discussie zal zich daarbij waarschijnlijk richten op het idee om civiele beschermingsmodules voor een bepaalde periode «stand-by» te houden.

Een civiele beschermingsmodule is een zelfstandige operationele unit, die op vrijwillige basis door één van de EU-lidstaten is opgezet, uitgerust en getraind (op basis van erkende internationale standaarden) voor een specifiek aantal taken en in geval van een crisis op zeer korte termijn (over het algemeen binnen 12 uur na het bijstandsverzoek) in het buitenland ingezet kan worden. Een voorbeeld van een module is het Nederlandse «Urban Search and Rescue team (USAR team),» dat in het geval van aardbevingen kan worden ingezet om mensen in een ingestort pand te vinden.

Het Franse voorzitterschap wil de Europese civiele bescherming verbeteren door de Europese Commissie een grotere rol te geven, bijvoorbeeld door concrete afspraken tussen de Commissie en lidstaten over het beschikbaar stellen en «stand-by» houden van modules van lidstaten voor eventuele Europese crises. Voor Nederland is het van belang dat de crisis zo lokaal en nationaal mogelijk wordt aangepakt en een lidstaat te allen tijde de bevoegdheid over de inzet en beschikbaarheid van haar eigen module behoudt.

3. Future Groups Binnenlandse Zaken en Justitie (lunchbespreking)

In 2010 loopt het Haags Programma af. In verband met een tijdige voorbereiding van de inhoud van een nieuw JBZ-meerjarenbeleid is in 2007 tijdens de informele Raad in Dresden onder Duits voorzitterschap de zogenoemde Future Group of Home Affairs ingesteld, een qua omvang beperkte groep op hoog niveau, bestaande uit een beperkt aantal ministers van Binnenlandse Zaken en de JBZ-commissaris, met de opdracht de JBZ-Raad in het najaar van 2008 te adviseren over de inhoud van het JBZ-beleid na 2010. Later is een tweede Future Group ingesteld met ministers van Justitie.

Nederland is geen lid van beide Future groepen. Van Nederlandse zijde is gebruik gemaakt van de mogelijkheid informeel inbreng te leveren aan de gedachtevorming binnen beide groepen. Op 27 maart jl. is daartoe een schriftelijke bijdrage geleverd. Die inbreng is onlangs ter informatie aan beide Kamers gezonden, als bijlage bij de brief van de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Staatssecretaris van Justitie aan de Eerste Kamer inzake het EU-migratiepakket en een post-Haags Programma.¹

De Future Group of Home Affairs en de Future Group of Justice zullen hun eindrapportage tijdens deze bijeenkomst van de informele Raad aanbieden. De desbetreffende documenten zijn thans nog niet beschikbaar. Mede op basis van de rapportages van de Future groepen zal de Commissie vervolgens een mededeling doen inzake een post-Haags Programma. Deze mededeling is in het voorjaar van volgend jaar te verwachten. Het Franse voorzitterschap zal gelet daarop weinig aandacht besteden aan de invulling van een nieuw JBZ-meerjarenbeleid en daarmee aan de uitkomsten van beide Future Groups. Naar verwachting zullen de onderhandelingen over een post-Haags Programma pas plaatsvinden tijdens het Zweedse Voorzitterschap, in de tweede helft van 2009.

4. Asiel- en Migratiepact

Het Franse initiatief van een Europees immigratie- en asielpact wordt tijdens deze informele bijeenkomst van ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken, het eerst besproken in Raadskader. Voor Frankrijk is immigratie en asiel één van de prioriteiten van het EU voorzitterschap. Om de discussie over immigratie en asiel in de EU een politieke impuls te geven, heeft Frankrijk voorgesteld een Europees Pact over immigratie en asiel aan te laten nemen door de Europese Raad van oktober 2008, waarin politieke prioriteiten worden vervat inzake legale migratie en integratie, illegale migratie, terugkeer, grensbewaking, asiel en migratie in relatie tot ontwikkeling.

Nederland verwelkomt het Franse idee van een Europees immigratie- en asielpact. Nederland is daarbij van mening dat de aandacht dient uit te gaan naar het adequaat uitvoeren van het Haags Programma op het gebied van immigratie en asiel. Bestaand beleid terzake dient te worden geïmplementeerd en geëvalueerd en er dient voortgang te worden geboekt op de uit het Haags Programma voortvloeiende voorstellen van de Commissie. Met Frankrijk is Nederland van mening dat het Pact een politiek elan kan geven aan dit reeds in gang gezette proces, waarbij een alomvattende, geïntegreerde en gebalanceerde benadering voorop staat. Het Pact zal moeten fungeren als aanjager van zowel de afronding van het Haags Programma als de totstandkoming van een nieuw actieprogramma dat het Haags Programma moet gaan opvolgen.

¹ Brief 5549707/08/DEIA d.d. 17 juni 2008.

5. Opleiding van rechters en andere juridische beroepsgroepen

Frankrijk wenst het bestaande Europese netwerk van rechterlijke opleidingen te versterken. Beoogd wordt de kennis van alle Europese magistraten te vergroten op het gebied van de meest gangbare communautaire instrumenten en van de meest recente mechanismen van justitiële samenwerking. Daartoe heeft Frankrijk onlangs een conceptresolutie gepresenteerd. Lidstaten kunnen aangeven of zij mede-initiatiefnemer willen worden van de resolutie. Voorsnog hebben Tsjechië, Zweden, Oostenrijk, Luxemburg en Polen aangegeven geïnteresseerd te zijn in medeondertekening van de resolutie. Nederland beraadt zich thans op medeondertekening. Over de inhoud van de ontwerpresolutie zal worden onderhandeld in een zogenoemde «friends of the presidency-group». Beoogd wordt de resolutie in de tweede helft van 2008 aan te nemen.

De belangrijkste aspecten van de conceptresolutie zijn de volgende:

- Alle rechters, officieren en het overige personeel die worden aangenomen dienen minimaal een andere taal (redelijk) te beheersen.
- In de opleiding van rechters, officieren en het overige personeel en in de vervolgoopleiding/permanente educatie dient het Europese recht te worden geïntegreerd. De vervolgoopleiding/permanente educatie dient te bestaan uit het jaarlijks volgen van een training van minimaal twee dagen op het gebied van Europees recht.
- De nationale training en opleiding voor rechters, officieren en het overige personeel dient te worden opgesteld voor rechters, officieren en het overige personeel van de andere lidstaten.
- Er moet een centrale Europese organisatie worden opgericht (zoals CEPOL voor de politie) die trainingen verzorgt voor leden van de rechterlijke macht.

Nederland kan het initiatief op hoofdlijnen steunen. Als Nederland, als medeondertekenaar van de resolutie, de uitgangspunten van de resolutie wil kunnen uitvoeren, zal echter in het vervolgtraject een aantal aspecten van het ontwerp moeten worden verduidelijkt. Zo moet er duidelijkheid worden geschapen over de exacte reikwijdte van het voorstel en daarmee de implicaties ervan. Onduidelijk is bijvoorbeeld of de verplichte permanente educatie in Europees recht tevens geldt voor advocaten en notarissen en of de verplichting een andere taal te beheersen die wordt gebezigd in de Europese Unie (redelijk) ook geldt voor de aanstelling tot officier van justitie, gerechts- of parketsecretaris, advocaat en notaris.

6. Kwetsbare volwassenen en hun bescherming in grensoverschrijdende situaties

Dit agendapunt houdt mogelijk verband met de voorgenomen ratificatie door Frankrijk van het Haags Verdrag van 13 januari 2000 inzake de internationale bescherming van volwassenen. De ratificatie zal tijdens het Franse voorzitterschap plaatsvinden.

Het verdrag regelt de internationale bevoegdheid van rechters en andere autoriteiten tot het nemen van maatregelen ter bescherming van meerderjarigen, zoals maatregelen van curatele, mentorschap, bewind. Het regelt de erkenning en de tenuitvoerlegging van zodanige beslissingen en de internationale administratieve samenwerking op dit gebied. Het regelt verder het recht, toepasselijk op genoemde maatregelen en op verklaringen waarmee een persoon kan voorzien in zijn vertegenwoordiging voor het geval hij niet (meer) in staat is zijn belangen te behartigen. Het verdrag is inmiddels geratificeerd door het Verenigd Koninkrijk (voor Schotland) en door Duitsland. Zwitserland zal het verdrag in de zeer nabije toekomst ratificeren. Geïnteresseerde staten buiten Europa zijn

Canada en de Verenigde Staten. Het verdrag zal drie maanden na de ratificatie door Frankrijk in werking treden.

Gelet op de vergrijzing van de bevolking en de toenemende internationale mobiliteit, is de verwachting gerechtvaardigd dat op de bepalingen van dit verdrag in toenemende mate een beroep zal worden gedaan. Er is behoefte aan internationale administratieve samenwerking op een wijze, vergelijkbaar met de samenwerking die is voorzien in het Haags Kinderbeschermingsverdrag 1996.

Nederland heeft, door de ondertekening van het verdrag, reeds te kennen gegeven dat het voornemens is daarbij partij te worden. De ratificatie kan plaatsvinden nadat een rijkswet houdende goedkeuring van het verdrag en een uitvoeringswet tot stand zijn gebracht. Het initiatief van het Franse voorzitterschap om dit verdrag onder de aandacht te brengen, wordt verwelkomd. Te hopen is dat andere lidstaten van de Europese Unie van de gelegenheid van de neerlegging van het ratificatie-instrument door Frankrijk gebruik zullen maken om het verdrag te ondertekenen.

Omdat ook derde staten waarmee Nederland nauwe banden onderhoudt, geïnteresseerd zijn in dit verdrag, ligt het voor de hand dat de implementatie en de uitvoering daarvan worden begeleid vanuit de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht. Het verdrag bevat, zoals gebruikelijk, een bepaling die de Secretaris-Generaal van die organisatie opdracht geeft om periodiek Bijzondere Commissies bijeen te roepen over de werking van het verdrag.

Nederland staat open voor de door het voorzitterschap geopperde gedachte om op EU-niveau parallelle beschermingsmechanismen in het leven te roepen.